

SRPSKO VETERINARSKO DRUŠTVO

34.

SAVETOVANJE
VETERINARA
SRBIJE

ZBORNİK RADOVA I
KRATKIH SADRŽAJA

www.svd.rs

SRPSKO VETERINARSKO
DRUŠTVO

07 - 10. septembar 2023. god.
Zlatibor

**SRPSKO VETERINARSKO DRUŠTVO
SERBIAN VETERINARY ASSOCIATION**

ZBORNİK RADOVA I KRATKIH SADRŽAJA

**34. SAVETOVANJE VETERINARA SRBIJE
34TH CONFERENCE OF SERBIAN VETERINARIANS**

**Hotel Palisad – Zlatibor, 7-10. septembar 2023.
Hotel Palisad – Zlatibor, September 7-10. 2023.**

34. SAVETOVANJE VETERINARA SRBIJE
Zlatibor, 7-10. septembar, 2023.

Organizator / Organizer:
SRPSKO VETERINARSKO DRUŠTVO

Suorganizatori / Co-organizer:
Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beograd
Evropska agencija za bezbednost hrane - EFSA

Pokrovitelj / Patron:
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za vetrinu
Veterinarska komora Srbije

Predsednik SVD-a / President of SVA: Prof. dr Milorad Mirilović, dekan FVM

Organizacioni odbor / Organizational board:
Predsednik/President: Milorad Mirilović
Potpredsednici/Vice-presidents: Branislav Vejnović i Miodrag Rajković
Sekretar/Secretary: Jasna Stevanović
Tehnički sekretar/Technical secretary: Katarina Vulović

Programski odbor / Programme committee:
Vladimir Dimitrijević (predsednik), Danijela Kirovski, Sonja Radojičić, Vanja Krstić,
Bojan Toholj, Milan Maletić, Dejan Krnjaić, Zoran Stanimirović, Dragan Šefer, Drago Nedić,
Vesna Đorđević, Miloš Vučićević, Dragan Vasilev

Počasni odbor / Honorary committee:
Jelena Tanasković, Miloš Petrović, Ivan Bošnjak, Jakov Nišavić, Negoslav Lukić, Mišo
Kolarević, Radivoj Anđelković, Saša Bošković, Nenad Budimović, Velibor Kesić, Ranko Savić

Sekretarijat / Secretariat:
Slađan Nešić, Slobodan Stanojević, Sava Lazić, Ivan Miloš, Miodrag Bošković, Katarina
Nenadović, Milutin Simović, Zoran Rašić, Milan Đorđević, Predrag Maslovarić, Zoran Jevtić,
Zoran Knežević, Vojislav Arsenijević, Ljubinko Šterić, Dragutin Smoljanović, Bojan Blond,
Dobriła Jakić-Dimić, Miloš Arsić, Zorana Kovačević, Milica Lazić, Laslo Matković, Darko
Bošnjak, Petar Milović, Rade Došenović, Nikola Milutinović, Mirjana Ludoški, Gordana Žugić,
Dragan Knežević, Miodrag Milković

Izdavač:
Srpsko veterinarsko društvo

Za izdavača:
Prof. dr Milorad Mirilović

Urednik:
Prof. dr Vladimir Dimitrijević

Tehnička obrada: doc. dr Branko Suvajdžić i doc. dr Branislav Vejnović

Štampa: Naučna KMD, Beograd, 2023.

Tiraž: 500 primeraka

ISBN 978-86-83115-50-1

SADRŽAJ

	Strana
TEMATSKO ZASEDANJE I / PLENARY SESSION I JEDNO ZDRAVLJE <i>ONE HEALTH</i>	
Radmila Resanović: AVIJARNA INFLUENCA	3
TEMATSKO ZASEDANJE II / PLENARY SESSION II AKTUELNA EPIZOOTIOLOŠKA SITUACIJA U REPUBLICI SRBIJI I ZEMLJAMA IZ OKRUŽENJA <i>CURRENT EPIZOOTIOLOGICAL SITUATION IN THE REPUBLIC OF SERBIA AND NEIGHBOURING COUNTRIES</i>	
Miloš Petrović: EPIZOOTIOLOŠKA SITUACIJA U SRBIJI U 2023. GODINI	15
Vesna Milićević, Branislav Kureljušić, Dimitrije Glišić, Bojan Milovanović, Ljubiša Veljović: SLINAVKA I ŠAP-BOLEST KOJA NAM STALNO PRETI	16
Aleksandar Živulj, Igor Todorović, Jasmina Parunović, Pavle Gavrilović, Vladan Đurković, Mirjana Ludoški, Dragana Antić, Marko Ilić, Đorđe Sfera, Jovana Petrov, Dragana Kosić: AFRIČKA KUGA SVINJA U JUŽNOBANATSKOM OKRUGU U 2023. GODINI	21
Dimitrije Glišić, Vesna Milićević, Dejan Krnjaić, Radiša Prodanović, Ivan Toplak, Sonja Radojičić: GENSKA VARIJABILNOST VIRUSA AFRIČKE KUGE SVINJA U SRBIJI	24
Nataša Stević, Elena Kosović, Tamara Radovanović, Sonja Radojičić: KRPELJSKI ENCEFALITIS	29
Dragan Bacić: HANTA VIRUSI - ULOGA VETERINARA U KONTROLI I PREVENCIJI	35
TEMATSKO ZASEDANJE III / PLENARY SESSION III REPRODUKCIJA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DOMAĆIH ŽIVOTINJA <i>REPRODUCTION AND HEALTH CARE OF DOMESTIC ANIMALS</i>	
Milan Maletić, Jovan Blagojević, Vladimir Magaš, Marko Ristanić, Slobodanka Vakanjac, Vukašin Belobrković, Rade Jovanović: PRIMENA SAVREMENIH TEHNOLOGIJA U UPRAVLJANJU REPRODUKCIJOM NA FARMAMA VISOKO MLEČNIH KRAVA	45
Natalija Fratrić, Dragan Gvozdić, Katarina Nenadović, Milan Maletić, Dejan Bugarski: UTICAJ STRESA TOKOM KASNE GESTACIJE NA RAST, ZDRAVLJE TELADI MLEČNIH KRAVA I PROIZVODNE REZULTATE KAO ODRASLE JEDINKE	53
Benjamin Čengić, Amel Čutuk, Vedad Zerdo, Pamela Bejdić, Aida Glavinić, Tarik Mutevelić, Amina Hrković-Porobija: USPEH SINHRONIZIRANOG UMETNOG OSEMENJAVANJA MLEČNIH KRAVA U FARMSKIM USLOVIMA	62
Ivan Galić, Ivan Stančić, Milan Maletić, Jelena Apić, Tomislav Barna, Stevan Rodić, Dragan Risteovski: NEGATIVAN EFEKAT OKSIDATIVNOG STRESA NA PLODNOŠT PRIPLODNIH NERASTOVA	69
Katarina Nenadović, Milan Maletić, Dragiša Pauković, Milutin Đorđević, Ljiljana Janković, Natalija Fratrić, Jelena Aleksić Radojković, Marijana Vučinić: ODNOS IZMEĐU DOBROBITI ŽIVOTINJA I REPRODUKCIJE GOVEDA	78
Nemanja Jezdimirović, Branislav Kureljušić, Božidar Savić, Bojan Milovanović, Dimitrije Glišić, Jelena Maksimović Zorić, Vesna Milićević: PRVA MOLEKULARNA DETEKCIJA CITOMEGALOVIRUSA SVINJA U SRBIJI	90

TEMATSKO ZASEDANJE IV / PLENARY SESSION IV
ISHRANA ŽIVOTINJA U FUNKCIJI MENADŽMENTA
KVALITETA NAMIRNICA ANIMALNOG POREKLA
ANIMAL NUTRITION IN THE FUNCTION OF FOOD QUALITY MANAGEMENT

Dragan Šefer, Dejan Perić, Stamen Radulović, Svetlana Grdović, Dragoljub Jovanović, Radmila Marković: JAJE OBOGAČENO SELENOM - SUPERIORAN VID PROMOCIJE ZDRAVLJA LJUDI	99
Radmila Marković, Milan Ž. Baltić, Dragan Šefer, Dejan Perić, Svetlana Grdović, Milica Todorović-Laudanović: ZNAČAJ IZBORA HRANIVA ZA MASNOKISELINSKI SASTAV MESA SVINJA	106
Stamen Radulović, Živan Jokić, Dragan Šefer, Radmila Marković, Branko Petrujkčić, Dejan Perić, Aleksandra Ivetić: RESTRIKTIVNA ISHRANA BROJLERA – UTICAJ NA PROIZVODNE REZULTATE I KVALITET MESA	114
Svetlana Grdović, Dejan Perić, Radmila Marković, Dragoljub Jovanović i Dragan Šefer: MIKROALGE KAO IZVOR OMEGA-3 MASNIH KISELINA U ISHRANI ŽIVOTINJA	124
Dejan Perić, Dragan Šefer, Milan Ž. Baltić, Ivana Branković, Jelena Janjić, Stamen Radulović, Radmila Marković: UTICAJ DODAVANJA CLA U ISHRANI BROJLERA NA VREDNOSTI LIPIDNIH INDEKSA U MESU	133
Aleksandra Ivetić, Rade Jovanović, Stamen Radulović, Bojan Stojanović, Milivoje Ćosić, Vesna Davidović, Marija Bajagić: UTICAJ AFLATOKSINA NA ZDRAVSTVENU BEZBEDNOST I KVALITET MLEKA	140
Branko T. Petrujkčić, Stamen B. Radulović, Jelena Nedeljković-Trailović: DODAVANJE MASTI OBROCIMA VISOKO MLEČNIH KRAVA - TRENUTNI TREND ILI POTREBA	155
Vesna Davidović: EFEKTI DODAVANJA ORGANSKIH I NEORGANSKIH OBLIKA MIKROELEMENTA CINKA, SELENA I BAKRA U OBROKE MLEČNIH KRAVA	164
Bojan Stojanović, Vesna Davidović, Aleksandra Ivetić: EFIKASNA PROTEINSKA ISHRANA I LIMITIRAJUĆE AMINO KISELINE U OBROCIMA ZA KRAVE U LAKTACIJI	180
Jelena Janjić, Radmila Marković, Dragan Šefer, Dejan Perić, Milorad Mirilović, Milan Ž. Baltić, Željko Maksimović: EFEKTI DODAVANJA RAZLIČITIH KONCENTRACIJA <i>SASSHAROMYCES CEREVISIAE</i> U ISHRANI BROJLERA NA PARAMETRE EKONOMSKE EFIKASNOSTI TOVA	194

TEMATSKO ZASEDANJE V / PLENARY SESSION V
VETERINARI I LOVCI U ZAJEDNIČKOJ BORBI PROTIV
BOLESTI ŽIVOTINJA I ZOONOZA
*VETERINARIANS AND HUNTERS IN THE JOINT FIGHT AGAINST ANIMAL
DISEASES AND ZOOZOSES*

Dejan Krnjaić, Milutin Đorđević, Andrea Radalj, Dimitrije Glišić, Jakov Nišavić: PREVENCIJA ŠIRENJA I SUZBIJANJA AFRIČKE KUGE SVINJA KOD DIVLJIH SVINJA	199
Jovan Mirčeta, Jelena Petrović: LANAC PROIZVODNJE MESA KRUPNE DIVLJAČI – OD ŠUME DO TRPEZE	216
Milutin Đorđević, Ružica Cvetković, Vladimir Drašković, Branislav Pešić, Krnjajić Dejan, Ljiljana Janković: LOVIŠTA KAO IZVOR SPOREDNIH PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG POREKLA	226
Zoran Popović, Vesna Davidović, Vukan Lavadinović: STANJE I PROBLEMI GAZDOVANJA DIVLJOM SVINJOM (<i>SUS SCROFA L.</i>) U LOVIŠTIMA SRBIJE	237

Saša Vasilev, Branko Suvajdžić, Milorad Mirilović, Duško Ćirović, Branislav Vejnović, Budimir Plavšić, Dragan Vasilev: TRIHINELA KOD DIVLJIH ŽIVOTINJA U SRBIJI	248
--	-----

TEMATSKO ZASEDANJE VI / PLENARY SESSION VI
AKTUELNA PROBLEMATIKA RESPIRATORNOG TRAKTA PASA
CURRENT PROBLEMS OF THE RESPIRATORY TRACT OF DOGS

Vladimira Erjavec: LARYNGEAL PARALYSIS IN DOGS AND CATS	253
Vanja Krstić i Miloš Đurić: TRAHEOBRONHOSKOPIJA U MALOJ PRAKSI	256
Bojan Toholj: MEHANIČKA VENTILACIJA U ANESTEZIJI I INTENZIVNOJ NEZI	259
Maja Vasiljević i Darko Davitkov: AKUTNI RESPIRATORNI DISTRES SINDROM KOD PASA	263
Andrija Daković: BRAHICEFALNI SINDROM KOD PASA	266
Tatjana Stevanović: UVOD U PERIODONTALNO OBOLJENJE PASA	272

TEMATSKO ZASEDANJE VII / PLENARY SESSION VII
APITERAPIJA – POMOĆ ILI ALTERNATIVA VETERINARSKOJ MEDICINI
APITHERAPY - HELP OR ALTERNATIVE TO VETERINARY MEDICINE

Jevrosima Stevanović, Uroš Glavinić, Marko Ristanić, Nemanja Jovanović, Nina Dominiković, Zoran Stanimirović: APITERAPIJA – POMOĆ ILI ALTERNATIVA VETERINARSKOJ MEDICINE	279
Uroš Glavinić, Marko Ristanić, Stefan Jelisić, Jovan Blagojević, Nemanja Jovanović, Jevrosima Stevanović, Zoran Stanimirović: MEHANIZMI LEKOVITOG DEJSTVA PROPOLISA U APITERAPIJI ŽIVOTINJA	290
Marko Ristanić, Uroš Glavinić, Nemanja Jovanović, Mia Niketić, Aleksa Pejčić, Jevrosima Stevanović, Zoran Stanimirović: PRIMENA MEDA U APITERAPIJI ŽIVOTINJA	299
Barış Denk: PERSPECTIVES OF APITHERAPY, PRIMARILY BEE VENOM THERAPY, IN VETERINARY MEDICINE	305
Nemanja M. Jovanović, Nevenka Aleksić, Tamara Ilić, Uroš Glavinić, Marko Ristanić, Jevrosima Stevanović, Zoran Stanimirović: ANTIPARAZITSKI POTENCIJAL PČELINJIH PROIZVODA	310

TEMATSKO ZASEDANJE VIII / PLENARY SESSION VIII
BEZBEDNOST I KVALITET HRANE ŽIVOTINJSKOG POREKLA
FOOD SAFETY AND QUALITY

Tamara Bošković i Miloš Petrović: NOVI ZAKONODAVNI OKVIR U OBLASTI BEZBEDNOSTI HRANE I VETERINARSKOJ POLITIKE	319
Branko Suvajdžić, Miroslav Dedić, Tamara Ilić, Nikola Čobanović, Nevena Grković, Ivan Vičić, Dragan Vasilev: ALARIA ALATA U MESU DIVLJIH SVINJA KAO RIZIK PO JAVNO ZDRAVLJE	321
Jasna Kureljušić, Nikola Rokvić, Dragana Ljubojević Pelić, Suzana Vidaković Knežević, Jelena Vranešević, Miloš Pelić, Nedeljko Karabasil: OCENA HIGIJENE U PROCESU PROIZVODNJE TRUPOVA SVINJA NA JEDNOJ KLANICI U SRBIJI	330
Tijana Ledina, Jasna Đorđević, Marija Kovandžić, Snežana Bulajić: GAMAMINOBUTERNA KISELINA (GABA) PRODUKUJUĆE BAKTERIJE MLEČNE KISELINE U MLEKU I PROIZVODIMA OD MLEKA	338
Dragana Ljubojević Pelić, Miloš Pelić, Nikolina Novakov, Nikola Puvača, Jasna Kureljušić, Bojana Prunić, Milica Živkov Baloš: ZOONOTSKI ZNAČAJNE NEMATODE SLATKOVODNIH RIBA SA ASPEKTA BEZBEDNOSTI HRANE	346

Ana Vasić, Nikola Rokvić, Oliver Radanović, Ivan Pavlović, Jelena Maletić, Vladimir Radosavljević, Jasna Kureljušić: RIBE KAO NAMIRNICA: ZNAČAJ PARAZITOLŠKOG PREGLEDA PRE STAVLJANJA U PROMET	357
Aleksandra Tasić, Ivan Pavlović, Milan Ź. Baltić: STRATEGIJA ODREĐIVANJA FAKTORA OBRADU U KONTROLI HRANE ANIMALNOG POREKLA NA PRISUSTVO REZIDUA PESTICIDA	365
Milica Laudanović, Jelena Janjić, Branislav Baltić, Radmila Mitrović, Aleksandra Tasić, Marija Starčević, Milan Ź. Baltić: MORKA – OD UKRASNE PTICE DO NUTRITIVNO VREDNOG OBROKA	374
Biljana Pećanac, Bojan Golić, Dragan Knežević: KONZERVE OD MESA – KVALITET I BEZBEDNOST	382
Velemir Kadirić, Boriša Ivanić, Novalina Mitrović, Teodor Marković, Slobodanka Panić, Slaviša Kreštalica: MONITORING SALMONELE U UVOZNIM POŠILJKAMA HRANE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2021-2023. GODINE	384

TEMATSKO ZASEDANJE IX / PLENARY SESSION IX

EGZOTIČNI KUĆNI LJUBIMCI – OD OSNOVNOG KLINIČKOG PREGLEDA DO
 OBDUKCIJE

EXOTIC PETS - FROM BASIC CLINICAL EXAMINATION TO NECROPSY

Maja Lukač: NAČINI APLIKACIJE LIJEKOVA I ANESTETIKA U GMAZOVA	393
Darko Marinković, Jožef Ezved, Miloš Vučićević, Milan Aničić: PREGLED ČEŠĆIH PATOLOŠKIH STANJA REPTILA	400

TEMATSKO ZASEDANJE X / PLENARY SESSION X

SLOBODNE TEME

FREE TOPICS

Andrea Radalj, Nenad Milić, Isidora Prošić, Aleksandar Źivulj, Damir Benković, Milica Ilić, Jakov Nišavić: ISPITIVANJE PRISUSTVA ADENOVIRUSA PASA U POPULACIJAMA LISICA I ŠAKALA	405
Sara Kovačević, Elmin Tarić, Mila Savić, Źolt Bečkei, Vladimir Dimitrijević, Nikola Čobanović, Milan Ź. Baltić: OVČARSKA PROIZVODNJA U REPUBLICI SRBIJI: KOMPARATIVNA ANALIZA DVE DECENIJE	415
Jelena Aleksić Radojković, Dajana Davitkov, Katarina Nenadović, Vladimir Nešić: FORENZIČKA ANALIZA NASILNIH UGINUĆA PASA I MAČAKA U PERIODU OD 2018. DO 2022. GODINE	422
Miloš Pelić, Nikolina Novakov, Dušan Lazić, Jurica Jug - Dujaković, Milica Źivkov Baloš, Ana Gavrilović, Dragana Ljubojević Pelić: IMPLEMENTACIJA PLANA BIOSIGURNOSTI NA RIBNJACIMA	430
Nemanja Krstić, Saša Vasilev, Ljiljana Sabljjić, Nina Jeremić, Filip Janjić, Marija Gnjatović: ZNAČAJ PRIMENJENIH ISTRAŹIVANJA – ISKUSTVO INSTITUTA ZA PRIMENU NUKLEARNE ENERGIJE – INEP	437
Zoran Ružić, Zdenko Kanački, Zorana Kovačević, Srđan Todorović, Slobodan Knežević, Marko Pajić, Suzana Vidaković: ZNAČAJ PRAĆENJA TELESNE TEMPERATURE U ŹIVINARSTVU	439
Jasna Stevanović: VETERINARSKA DELATNOST U SVETLU PORESKIH ODREDBI	442

TEMATSKO ZASEDANJE XI / PLENARY SESSION XI

ISTORIJA VETERINARSKJE MEDICINE

HISTORY OF VETERINARY MEDICINE

Gordana Garić Petrović: PASTUVSKE STANICE U KRALJEVINI SRBIJI	447
--	-----

Snežana Bulajić, Radoslava Savić Radovanović, Tijana Ledina, Marija Kovandžić, Jasna Đorđević: BELI SMOK	456
Milica Kovačević Filipović: U TORNADU OTKRIĆA - VITAMIN K I NJEGOVI ANTAGONISTI	468
Milena Đorđević, Milan Baltić, Nikola Cukić, Ivana Nešić, Miloš Blagojević, Dejana Ćupić Miladinović, Milorad Mirilović: ISTORIJSKI ASPEKT ANATOMSKOG MUZEJA FAKULTETA VETERINARSKJE MEDICINE U BEOGRADU	477
Radivoje Anđelković: PRILOZI ZA ISTORIJU VETERINARSKJE MEDICINE 19. VEKA	483
Milan Ž. Baltić, Jelena Janjić, Milena Đorđević, Radivoje Anđelković, Branislav Baltić, Marija Starčević, Vladimir Dimitrijević: HIPOLOGIJA JOVANA GECA PRVA KNJIGA IZ VETERINARSKJE MEDICINE U SRBIJI	489

RADIONICE/ WORKSHOPS

Radionica 1 / *Workshop 1*

APITERAPIJA – POMOĆ ILI ALTERNATIVA VETERINARSKOJ MEDICINI *APITHERAPY HELP OR THE ALTERNATIVE TO VETERINARY MEDICINE*

Božin Miljojković, Jasenka Vasić Vilić: PRIMENA APITERAPIJE U VETERINARSKOJ MEDICINI	501
Kristina Dolinar Paulič: NATIONAL PROFESSIONAL QUALIFICATION APITHERAPIST	502
Božin Miljojković, Jasenka Vasić Vilić: PRVA PORTABILNA APITERAPEUTSKA KOŠNICA	504
Slobodan Dolašević, Ratko Pavlović: PRIMENA APITERAPIJE UZ UPOTREBU INOVATIVNE KOŠNICE ZA ENTERIJER	505
Zorica Plavšić: INHALACIJA VAZDUHA IZ AKTIVNE KOŠNICE	509
Ivan Evtić: SAKUPLJANJE PČELINJEG OTROVA I PRIPREMA PREPARATA NA NJEGOVOJ BAZI	515
Danijela Nikodijević, Milena Milutinović: APITOKSIN U PRETKLINIČKIM ISPITIVANJIMA ANTITUMORSKE TERAPIJE	518
Jasenka Vasić Vilić, Božin Miljojković: PČELINJI PROIZVODI U ONKOLOGIJI	519
Dragan Pekić: PRIMERI PRIMENE APITERAPIJE U VETERINARSKOJ MEDICINI	522
Kristina Dolinar Paulič: RESEARCH ON THE USE OF HONEY, ROYAL JELLY, APILARNIL AND PROPOLIS IN ANIMALS AT BIOTEHNICAL SCHOOL MARIBOR	524
Marija Živković: API-MELEM ZA RANE I GLJIVIČNE INFEKCIJE – PRIMENA U VETERINI	527
Sanja Ćirić Žeravica: PRIMENA MEŠAVINA PROPOLISA I ETERIČNIH ULJA KANTARIONA I NEVENA U APITERAPIJI ŽIVOTINJA	529
Jasenka Vasić Vilić, Božin Miljojković: PRIMENA APITERAPIJE U HUMANOG MEDICINI – NAŠA ISKUSTVA	530
Snežana Simeunović: APITERAPIJA KAO DODATNI VID LEČENJA INFEKCIJA UGLOVA USANA I UPALE SLUZOKOŽE USNE DUPLJE	531
Aleksandar Ž. Kostić, Danijel D. Milinčić, Mirjana B. Pešić: BIOAKTIVNOST (PČELINJEG) POLENA KAO POMOĆNOG SREDSTVA U POBOLJŠANJU ZDRAVLJA ŽIVOTINJA I ČOVEKA	532
Slobodan Virijević: APITERAPIJA I POST-KOVID SIMPTOMI	536

Radionica 2 / Workshop 2
OSNOVNE HIRURŠKE PROCEDURE NA KAPCIMA KOD PASA I MAČAKA *BASIC SURGICAL PROCEDURES ON EYELIDS IN DOGS AND CATS*

Milan Hadži Milić, Bogomir Bolka Prokić, Petar Krivokuća: HIRURGIJA OČNIH KAPAKA KOD PASA I MAČAKA 537

Radionica 3 / Workshop 3
UTICAJ PRIMENE HIGIJENSKIH MERA U POSTUPKU MUŽE NA ZDRAVLJE VIMENA I KVALITET MLEKA
THE IMPACT OF IMPLEMENTING HYGIENE MEASURES DURING THE MILKING PROCESS ON UDDER HEALTH AND MILK QUALITY

Milutin Đorđević, Ružica Cvetković, Vladimir Drašković, Ljiljana Janković, Radislava Teodorović, Branislav Pešić: DEZINFEKCIJA VIMENA KRAVA KAO FAKTOR PREVENCIJE MASTITISA 542

Ljiljana Janković, Milutin Đorđević, Katarina Nenadović, Štefan Pintarič: UTICAJ PRIMENE HIGIJENSKIH MERA PRE MUŽE KRAVA NA KVALITET MLEKA 549

Štefan Pintarič, Milutin Đorđević, Ljiljana Janković: HIGIJENA OPREME ZA MUŽU KAO FAKTOR PREVENCIJE MASTITISA KRAVA 558

Radionica 4 / Workshop 4
EGZOTIČNI KUĆNI LJUBIMCI – OD OSNOVNOG KLINIČKOG PREGLEDA DO OBDUKCIJE
EXOTIC PETS - FROM BASIC CLINICAL EXAMINATION TO NECROPSY

Miloš Vučićević, Tatjana Stevanović, Ana Pešić: UZROCI NASTANKA, DIJAGNOSTIKA I SANACIJA BOLESTI ZUBA KUNIČA 564

Darko Marinković, Milan Aničić: OBDUKCIONA TEHNIKA I MAKROSKOPSKI PREGLED MALIH SISARA 578

Radionica 5 / Workshop 5
PROCENA EKSTERIJERA I STAROSTI ŽIVOTINJA - POMOĆ VETERINARIMA NA TERENU
ASSESSMENT OF THE EXTERIOR AND AGE OF ANIMALS - HELP TO VETERINARIANS IN THE FIELD

Elmin Tarić, Žolt Bečkei, Sara Kovačević, Nikola Cukić, Nina Dominiković, Mila Savić, Vladimir Dimitrijević: ZNAČAJ ZUBA U PROCENI STAROSTI KOPITARA I MALIH PREŽIVARA 581

**ISTORIJSKI ASPEKT ANATOMSKOG MUZEJA FAKULTETA VETERINARSKJE
MEDICINE U BEOGRADU**

**Milena Đorđević¹, Milan Baltić¹, Nikola Cukić¹, Ivana Nešić¹, Miloš Blagojević¹,
Dejana Ćupić Miladinović¹, Milorad Mirilović¹**

¹ Milena Đorđević, vanredni profesor, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Milan Baltić, redovni profesor, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Nikola Cukić, asistent, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Ivana Nešić¹, docent, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Miloš Blagojević, vanredni profesor, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Dejana Ćupić Miladinović, asistent sa doktoratom, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

¹ Milorad Mirilović, redovni profesor, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

* e-mail kontakt osoba: milenadjordjevic@vet.bg.ac.rs

Kratak sadržaj

Na Fakultetu veterinarske medicine u Beogradu postoji Anatomski muzej, osnovan kada i sama Katedra. Za 76 godina postojanja, doživljavao je i uspone i padove da bi danas bio ne samo deo obrazovnog sistema već i cenjena i poznata ustanova kulture Beograda i Srbije. U Muzeju može da se izdvoji nekoliko celina: „Vodeni kutak, Salon zanimljivosti, Dvorana skeleta, Afrički salon, Biodiverzitet Srbije, Konzervirani preparati organa domaćih životinja u Starom muzeju i Istorijski kutak“. Danas je uspostavljena saradnja sa Muzejem Jugoslavije koji je dao na pozajmicu Anatomskom muzeju 25 Titovih trofeja (rogova jelena) koji će biti postavljeni u posebnoj aleji.

Ključne reči: muzej, anatomija, eksponati, studenti, učenje

UVOD

Međunarodni savet muzeja (ICOM), organizacija u sastavu UNESKA, je 2022. godine nakon višemesečne debate donela novu definiciju muzeja prema kojoj su: "Muzeji neprofitne stalne ustanove u službi društva koje istražuju, prikupljaju, konzerviraju, interpretiraju i izlažu materijalno i nematerijalno nasleđe. Muzeji su otvoreni za javnost, dostupni i inkluzivni, neguju diverzitet i održivost. Funkcionišu i komuniciraju etički, profesionalno i uz učešće zajednice, nudeći različita iskustva za obrazovanje, uživanje, razmišljanje i deljene znanja". Najstariji muzeji vezuju se za Vavilon (pre 2.500 godina) grčke, egipatske, rimske i druge stare civilizacije. Tek

sredinom Srednjeg veka raste interes za muzeje, odnosno za prikupljanje kulturno istorijske i naučne građe prvo u Italiji a zatim i drugim delovima sveta. U 18. veku građe se prve namenske zgrade za muzeje (Oksford, London , Beč) da bi u 19. veku došlo do prvih specijalizovanih razvrstavanja muzeja (arheološki, umetnički, tehnički, istorijski, etnografski, prirodnjački, nacionalni). U Srbiji je prvi muzej osnovan 1844. godine, kao Narodni muzej Srbije (Muzeum serbski). U Beogradu danas ima preko 50 muzeja (uključujući legate) koji mogu da se razvrstaju u četiri grupe (umetnički muzeji, kulturno-istorijski muzeji, memorijalni muzeji, tehnički i prirodno-istorijski muzeji). Na spisku muzeja u Beogradu nema Anatomskog muzeja Fakulteta veterinarske medicine budući da ovaj Muzej nije registrovan kao posebna institucija već je deo Fakulteta, tačnije Katedre za anatomiju. Anatomski muzej Fakulteta veterinarske medicine prepoznat je, međutim, od 2016. godine u okviru manifestacije "Noć muzeja" i nalazi se u svim godišnjim katalozima ove manifestacije i ima zavidnu posećenost.

PRVIH 50 GODINA ANATOMSKOG MUZEJA

Anatomski muzej Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu pripada grupi prirodnjačkih muzeja. Fakultet je osnovan 1936. godine a 28. arila 1939. je osnovan Anatomski institut sa pripadajućim Muzejem. U prvo vreme, Institut nije imao svoje prostorije. Predavanja za studente prve godine su držana na Kolarčevom narodnom univerzitetu i na Pravnom fakultetu dok su studenti druge godine slušali predavanja u staroj baraci Anatomskog instituta. U toj baraci su držane i vežbe za studente, sve do 1947. godine kada se Institut seli u novu zgradu Veterinarskog fakulteta. U novim prostorijama današnje fakultetske zgrade prof. dr V. Simić je osposobio Anatomski institut za savremenu nastavu i u njemu uredio Anatomski muzej. Posebno treba istaći njegovu domišljatost da se od delova oboreni nemačkih aviona iskoristi materijal za izradu anatomskih stolova koji se i danas koriste a ujedno predstavljaju interesantne muzejske eksponate, s obzirom na to da je danas cela Katedra za anatomiju pretvorena u Muzej. Ideja o muzeju je postojala još od osnivanja Instituta, kada se počelo sa sakupljanjem eksponata ali je Muzej dobio samostalan, izdvojen prostor, tek kada je završena izgradnja nove zgrade. Jedna prostorija Instituta za anatomiju je postala Muzej. Prof. dr V. Simić je bio vrlo odlučan da ga opremi sa preparatima koji su napravljeni na Anatomskom institutu, ali i sa eksponatima koji su bili pokloni njegovih brojnih kolega iz inostranstva. Danas je u Muzeju 35 skeleta životinja iz tih početaka njegovog formiranja. Ipak možda je najveći napor učinje u pripremi formalinskih preparata. Pojedinačni organi ili svi organi određenog organskog sistema su fino ispreparisani i konzervisani u formalinu. Do današnjih dana ovi preparati su se očuvali, bili i ostali savršeno su učilo za studente. (Anon 2011).

Prof. dr. V. Simić bio je u svemu izuzetna i neobična ličnost. Bio je energičan, neumoran radnik, izuzetan predavač i profesor. Rođen je u Leskovcu 1901. godine. Osnovnu školu završio je u Nišu a srednjoškolsko obrazovanje u gimnazijama u Nišu i Beogradu. Upisao je Veterinarski fakultet u Zagrebu 1922. godine, na kome je i diplomirao. U toku studija bio je tri godine demonstrator i preparator na Anatomskom institutu Fakulteta kod čuvenog profesora dr Jaroslava Sakara koji je 32 godine predavao anatomiju a prvih 11 godina pomagali su mu samo demonstratori (studenti) bez asistenata (Anon 1929). Prof. dr V. Simić je u Zagrebu pored studija na Veterinarskom fakultetu upisao i Medicinski fakultet u Zagrebu na kome je odslušao pet semestara a jedan semestar bio demonstrator na Katedri za anatomiju, kod prof.

dr Drage Perovića, akademika JAZU i SANU. Profesor dr D. Perović je bio prvi profesor anatomije na Medicinskom fakultetu u Zagrebu a paralelno sa uređenjem Anatomske instituta osnovao je i Muzej u kome je bila osteološka zbirka rastavljenih ljudskih lobanja, jedinstvena u svetu. Ovi muzejski eksponati bili su stalno dostupni studentima (Krmptić-Nemanić, 1999.). Posle diplomiranja prof. dr V. Simić radio je kao konjički oficir Kraljevine Jugoslavije. Diplomirao je 1933. godine na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu. Već prvoj generaciji studenata Veterinarskog fakulteta u Beogradu držao je vežbe iz Anatomije. Doktorirao je Veterinarskom fakultetu u Lajpcigu 1938. godine a odmah zatim je izabran za honorarnog nastavnika iz Anatomije na Veterinarskom fakultetu. U zvanje vanrednog profesora izabran je 1939. godine, kada je u činu konjičkog majora preveo u rezervu. Bio je svetski priznat i poznat naučni radnik, autor većeg broja udžbenika a za svoj rad ovenčan brojnim domaćim i inostranim priznanjima (Anon, 2009.). Prof. dr V. Simić je bio šef Katedre od osnivanja Instituta za anatomiju pa sve do odlaska u penziju 1972. godine. Sve do smrti, 1989. godine prof. dr V. Simić je dolazio redovno na Katedru (Anon, 2009.).

VREME STAGNACIJE MUZEJA

Posle prof. dr V. Simića menjali su se šefovi katedre za anatomiju, mandati su trajali od godinu dana do 14 godina: 1972.-1986. dr Živorad Janković, redovni profesor; 1986.-1991. dr Dušan Jojić, redovni profesor; 1991.-1995. dr Sreten Popović, redovni profsor; 1995.-1997. dr Zora Nikolić, redovna profsorka; 1997.-1998. dr Dmtar Drekić, redovni profsor; 1998.-1999. dr Zora Nikolić, redovna profsorka; 1999.-2000. dr Verica Mrvić, vanredna profesorka; 2000.-2014. dr Zdenka Blagojević, redovna profesorka. Od smrti profesora Simića pa sledećih trideset godina muzej stagnira, nije mu posvećena veća pažnja i kao da je pao u zaborav (Anon 2016a., 2016b).

PREPOROD MUZEJA

Za šefa Katedre, 2014. godine, je imenovan prof. dr Olivera Lozanče. Uz veliku podršku svih zaposlelih na Katedri, a posebno kolege dr Zorana Zorića, počeo je rad na oporavku Muzeja. Počelo se sa razvrstavanjem i obeležavanjem preparata, čišćenjem skeleta domaćih životinja, dat je na restauraciju skelet kita, koji je jedan od najstarijih eksponata u Muzeju. Njega je prof. dr V. Simić otkupio od gostujućeg cirkusa u kome je kit u velikom bazenu bio najveća atrakcija. Kit je uginuo a nesrećni vlasnik cirkusa nije znao šta da radi sa ogromnim telom kita. Prof. dr V. Simić nudi da otkupi telo kita, na šta vlasnik odmah pristaje. Prof. dr V. Simić je preneo telo uginulog kita na Fakultet, skinuo je masno tkivo i prodao fabrici sapuna i tako povratio novac koji je dao vlasniku cirkusa a višak sredstava ostao je Fakultetu. Prof. dr V. Simić sa vojim kolegama sastavio je skelet kita koji je i danas atrakcija za posetioce Muzeja. Prof. dr O. Lozanče je organizovala postavljanje muzejskih preparata na više mesta na Katedri pa je tako cela Katedra prevorena u Muzej. Muzej je ponovo oživeo 2016. godine kada se pojavio na manifestaciji „Noć muzeja“ što je medijski bilo ispraćeno na najbolji mogući način. Prof. dr O. Lozanče i doc. dr Z. Zorić su se više puta pojavili na televiziji tim povodom a časopis „Politika“ je pisao o Muzeju na Fakultetu veterinarske medicine. Na žalost prof. dr O. Lozanče je preminula 2018. godine a iste godine i kolega doc. dr Z. Zorić. Na insistiranje tadašnjeg dekana prof. dr Vlade Teodorovića, dr Milena Đorđević, tada docent, je preuzela mesto šefa Katedre za anatomiju. Na samom početku je najveća pažnja posvećena boljoj organizaciji studentskih vežbi, predavanja, otvaranju

biblioteke u kojoj će studentima biti ponuđene knjige iz anatomije kao i mesta za nesmetano učenje u biblioteci. Te prve i druge godine pažnja je bila posvećena i realizaciji projekta na koji je dr Milena Đorđević konkurisala odmah po stupanju na funkciju a po kome je Muzej dobio određena sredstva za delimično renoviranje. Od tih sredstava ponovo je stavljen u funkciju direktan ulaz u Muzej iz Bulevara oslobođenja, koji je bio apsolutno nekorišćen, zaboravljen i zatvoren. Stara drvena vrata na tom ulazu su restaurirana tako da se danas taj ulaz redovno koristi za goste. Takođe je renovirana kancelarija pored biblioteke i pretvorena u „Muzejski salon“. Pored toga je deo sredstava utrošen za delimično renoviranje biblioteke, da bi studentima bilo što udobnije dok uče. Sudbina Muzeja, kao sastavnog dela Katedre i same Katedre je uvek bila u bliskoj vezi: kada je Katedra rasla, razvijao se i Muzej, kada je Katedra stagnirala, isto se dešavalo sa Muzejem. Cilj svih aktivnosti bio je da se od Katedre za anatomiju stvori Katedra koju studenti vole, gde rado provode svoje vreme učeći, kao i da Muzej bude koristan studentima u produbljivanju znanja, obnovi obimnog gradiva pred ispit kao i za razvijanje radoznalosti i buđenje interesovanja za studije.

Iz hodnika Katedre povučene su sve tegle sa formalinskim preparatima. Formalin je neprestano isparavao, tegle su gubile, na mesečnom nivou, određenu količinu otrovnog i kancerogenog rastvora, čiji je miris bio raširen po Katedri. Rešeno je da svi formalinski preparati budu grupisani na jedno mesto, u prostoriju koja je nekada bila Muzej, takozvani „Stari muzej“. Ova radovi su trajali danima. Iz te prostorije su izneti u hodnik svi skeleti i skoro svi neformalinski preparati. U prostoriju „Starog Muzeja“ su preneti dva ogromna stola na koja su poređane velike tegle dok su manje tegle razvrstane po vitrinama sa staklenim vratima u kojima su se već nalazili neki formalinski preparati. Svi skeleti koji su bili na katedri su smešteni preko puta gornje velike sale, koja nosi ime po osnivaču katedre „Vežbaonica prof. dr Vladete Simića“. Taj prostor je označen kao „Dvorana skeleta“. Na dva velika stola, jedan preko puta drugog, su smešteni brojni skeleti. Na jednom stolu mesto je našlo jedanaest skeleta domaćih životinja: mačka, pas, ovca, koza, svinja. Na drugom stolu smešteno je šest skeleta divljih životinja: medved, mladunče nilskog konja, lav, divlja svinja, šimpanza, makaki majmun. Između ta dva stola poređani su skeleti visokih životinja: lame, magarca, bivola, govečeta, buše. Na vrhu ormana pored stola sa domaćim životinjama smešteno je jedanaest skeleta domaće živine: koke, petla, patke guske. Ispred vežbaonice su i skeleti kunića, šumske kornjače, šarana, kamile, ekstremiteti žirafe, lobanja žirafe i nekoliko vratnih pršljenova. U dugački hodnik koji vodi od biblioteke do „Dvorane skeleta“ i „Vežbaonice prof. dr Vladete Simića“, raspoređene su drvene table sa fiksiranim i do detalja obeleženim kostima pojedinih vrste domaćih životinja koje se proučavaju na predmetu Anatomija 1: konj, preživar, mali preživar, svinja i pas. Ovakvo posmatranje eksponata u mnogome olakšava učenje različitosti kostiju različitih vrsta životinja i pamćenje njihovih posebnosti. Danas studenti najviše vremena provode upravo u „Dvorani skeleta“ i u opisanom hodniku.

PREPOROD SE NASTAVLJA

Stav kolektiva Katedre je bio i ostao da će u Muzeju rado i obavezno da budu izloženi zatečeni eksponati. Ne sme se zadovoljiti samo time, već Muzej mora stalno da napreduje i da dobija nove zanimljive eksponate. Uspostavljena je saradnja sa „BG hunting studio“ koji je zapravo radionica za izradu prepariranih životinja i

raznovrsnih eksponata. Od renovirane kancelarije formiran je „Salon zanimljivosti“. U njega su smeštena poprsja jelenske lovne divljači u Srbiji, dva cela preparirana vuka iz istočne Srbije, lobanje rogatih goveda uključujući i Watusi goveče poreklom iz Afrike, različite rase ovaca, glava i ekstremiteti žirafe, lobanja dabra i deblo pored koga je pronađen, kože dva pitona, preparirana boa i poskok kao i paleontološki eksponati: amoniti, trilobit, ramena kost mamuta, glava i rogovi praistorijskog bizona kao i brojne odvojene kosti davno izumrlih životinja, zubi od mamuta, deo donje vilice mamuta sa zubom, zubi praistoriskog jelena, deo lobanje praistoriskog jelena. Od prostora u koji se ulazi kroz restaurirana vrata iz Bulevara oslobođenja, napravljen je „Vodeni kutak“, gde centralno mesto zauzima skelet kita ali pored njega ne treba zanemariti prepariranu morunu, vrlo star muzejski preparat, potom čeljust ajkule, brojne morske školjke i puževe, prepariranu štuku (ona je najmlađi eksponat, napravljen i donet 2022. godine). Posebno treba istaći saradnju sa Muzejem Jugoslavije, koji nam je pozajmio za sada 25 predmeta, Titovih trofeja. Od njih je sedam smešteno u „Vodeni kutak“ : preparirana pastrmka glavatica, dva raka, sunđeri, morska riba u silikonu, morska školjka i preparirana riba kao stona lampa. Ostalih 18 eksponata je posle čekanja od skoro godinu dana ukrasilo „Afrički salon“. Pošto je Katedra 2022. godine nabavila prepriranog lava (izrađen od kože lava koji je bio u ZOO vrtu Palić i doživeo duboku starost) čekalo se strpljivo na Titove eksponate i tako je 2023. godine formiran jedinstven „Afrički salon“ u Srbiji. Poseban izazov u pravljenju postavke je bio konstrukcija postolja za kljove slona. U pitanju su Titovi trofeji, neprocenjive vrednosti: kljove slonova takozvanih dugokljovaša. Svaka teži oko 30 kg. Bilo je neophodno postolje od čelika koje će držati kljove stabilno a da istovremeno budu elegantni i lepi. Saradnja sa „BG hunting studio“ se i ovde pokazala kao izuzetno plodonosna jer je „Afrički salon“ dobio predmete nemerljive lepote: preparirani lav, kože dve zebre, kože dva lava, trofeji sedam afričkih antilopa i bafala, poprsje bafala, kljove slona. Svi ovi predmeti krase „Afrički salon“. Iz „Afričkog salona“ se ulazi u prostor nazvan „Biodiverzitet Srbije“. Preparirani jelen lopatar odmah upada u oči a pored njega su: preparirana divokoza, vukovi, zlatni šakal, lisica, divlje svinje, jazavac i druge veste kuna, preparirani medved i koža od medveda, poprsje muflona i koža od muflona.

Iz navedenog se vidi da u Muzeju može da se izdvoji niz celina: „Vodeni kutak, Salon zanimljivosti, Dvorana skeleta, Afrički salon, Biodiverzitet Srbije“. Konzervirani preparati organa domaćih životinja u „Starom muzeju“ i „Istorijski kutak“. „Istorijski kutak“ je mesto gde se mogu naći skeleti dva konja (konj Vojvode Petra Bojovića i kobila generala Vijislava Tomića) koja su preživela albansku golgotu u Prvom svetskom ratu. Prof. dr V. Simić je bio rezervni major i uspeo je da dobije dozvolu za preuzimanje trupova ova dva konja kada su uginuli u Kasarni na Topčideru dok su bili u zasluženoj penziji. Skelet kolubarskog govečeta koje je vuklo kola sa topovima u Prvom svetskom ratu zauzima važno mesto u „Istorijskom kutku“ kao i pojedinačne kosti dve kamile koje su bile članice Kamiljeg bataljona u Drugom svetskom ratu. Kamilji bataljon je bio deo Crvene armije. Učestvovala su u oslobađanju Stljingrada. Kada se rat završio, kamile iz bataljona su davane ZOO vrtovima i tako su u Beograd stigli: Boško i Riga. U staklenoj vitrini su kosti čuvenog medveda Knindže kapetana Dragana.

Za obogaćenje Muzeja novim skeletima formiran je tim za njihovu pripremu. Predanim i vrednim radom tim je dobio očekivane rezultate jer je za godinu dana napravljeno 10 skeleta domaćih životinja. Svi sastavljeni skeleti danas predstavljaju

vredne muzejske eksponate a novosklopljeni skeleti konja, krave i svinje ukrašavaju jedan od tri ulaza ulaz u Muzej to jest Katedru. Naravno, za izradu skeleta je neophodno čitavo postrojenje: hladna soba , duplikator, montažerski sto, alat i hemikalije, različiti repromaterijali a sve je to obezbedio Fakultet. Postrojenje kao sastavni deo Muzeja i same Katedre, se nalazi na donjem nivou Katedre za anatomiju. Današnjem izgledu Muzeja, ogroman doprinos je dalo rukovodstvo Fakulteta veterinarske medicine koje je prepoznalo i podržali inicijativu da se Muzej pretvori u renomirani prirodnjački muzej, bogat eksponatima, na usluzi prvenstveno studentima ali i široj javnosti.

UMESTO ZAKLJUČKA

Prošlo je 76 godina kako se Muzej uselio u svoju prvu prostoriju. Ako se danas sagleda Muzej koji se prostire na čitavoj katedri, možda je najvažnija činjenica da nikog ne ostavlja ravnodušnim. Kolektiv Katedre se raduju njegovoj lepoti i tome koliko je zanimljiv a posetioci imaju samo reči hvale, što se može pročitati u Knjizi utisaka. Kolektiv Katedre će se i u budućnosti truditi da zadrži trend napretka, pa već postoje novi planovi i dogovori sa Muzejem Jugoslavije. Sledeći zadatak je da se preuzme još predmeta i u dugačkom hodniku otvori „Aleja Titovih trofeja“, da se uradi katalog sa kratkim prikazom svih eksponata, vodi evidencija broja posetilaca i razume se da stalno radi na unapređenju prakrične i teoretske nastave za studente. Očekuje se da će Fakultet kao i zadnjih skoro desetak godina biti uz Katedru i Muzej i da će ih pomoći i podržati u realizaciji planiranih aktivnosti.

Zahvalnica: Rad je podržan sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovor broj 451-03-47/2023-01/200143).

LITERATURA

1. Anon (2016a) Monografija Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu (Urednici: M.Lazević i M.Ž.Baltić) , Fakultet veterinarske medicine u Beogradu, Centar za izdavačku delatnost i promet učila, Beograd, Bulevar oslobođenja 18, 74-80. 2. Anon (2016b) Nastavnici Fakulteta veterinarske medicine od 1936. do 2016. godine. (Urednici: V. Teodorović i M.Mirilović). Fakultet veterinarske medicine Beograd. 3-18. 3. 75 godina Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu (Urednici: M. Lazarević i M.Ž.Baltić) Fakultet veterinarske medicine Beograd, Bulevar oslobođenja 18. 64-69. 4. Anon (2009) Znamenite ličnosti veterinarske medicine Srbije (Urednici: M.Ž.Baltić, Z. Jeftić, D.Gledić, Č.Rusov i B. Đuričić). Srpsko veterinarsko društvo, Akademija veterinarske medicine, Beograd. 21-23. 5. Anon (1976) Zaslužni veterinari Hrvatske (Urednik: S. Rapić). Izdavački zavod JAZU, Zagreb, Gundulićeva 24.73-75. 6. Godišnjak Sveučilišta Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu za školske godine 1924/25-1928/29. 781-844. 7. Krmpotić-Nemanić Jelena (1999) Život i rad akademika Drage Perovića (1888-1968). *Acta stomatol.croat.*33. 4 489-495.

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

636.09:616(082)

614.31(082)

САВЕТОВАЊЕ ветеринара Србије (34 ; 2023 ; Златибор)

Zbornik radova i kratkih sadržaja / 34. savetovanje veterinara Srbije, Zlatibor, 7-10. septembar 2023. = 34th Conference of Serbian Veterinarians, Zlatibor, September 7-10. 2023. ; [organizator, organizer] Srpsko veterinarsko društvo ; [suorganizatori, co-organizer Univerzitet u Beograd, Fakultet veterinarske medicine [et] Evropska agencija za bezbednost hrane - EFSA] ; [urednik Vladimir Dimitrijević]. - Beograd : Srpsko veterinarsko društvo, 2023 (Beograd : Naučna KMD). - VI, 585 str. : ilustr. ; 25 cm

Na vrhu nasl. str.: Serbian Veterinary Association. - Tiraž 500. - Summaries. - Bibliografija uz svaki rad.

ISBN 978-86-83115-50-1

а) Ветеринарска медицина -- Зборници б) Ветеринарска епизоотиологија -- Зборници в) Животне намирнице -- Хигијена -- Зборници

COBISS.SR-ID 123713545